

1η Αυγούστου 2024, Αθήνα

Προς: Ειδικό Γραμματέα Μακροπρόθεσμου Σχεδιασμού
Γιάννη Μαστρογεωργίου

Κοινοποίηση

Γενική Γραμματεία Πρωθυπουργού
Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Θέμα: Ερωτήσεις για την Εθνική Στρατηγική και την υιοθέτηση της Πράξης για την Τεχνητή Νοημοσύνη

Αξιότιμε κύριε Μαστρογεωργίου,

Η σημερινή μέρα σηματοδοτεί μια καινούργια εποχή για το κράτος δικαίου στην Ευρώπη, με την έναρξη ισχύος της Πράξης για την Τεχνητή Νοημοσύνη. Για την Homo Digitalis, την μόνη κοινωνία των πολιτών που ασχολείται αποκλειστικά με την προάσπιση των ψηφιακών δικαιωμάτων στην Ελλάδα, η τεχνητή νοημοσύνη αποτελεί ίσως την πιο συγκλονιστική τεχνολογία που έχουμε δει ως σήμερα, καθώς δίνει σε μια μηχανή την ικανότητα να αναπαράγει τις γνωστικές λειτουργίες ενός ανθρώπου, όπως είναι η μάθηση, ο σχεδιασμός και η δημιουργικότητα.

Το θέμα της Τεχνητής Νοημοσύνης απασχόλησε την Homo Digitalis ήδη από το 2018, πολύ πριν την μεγάλη έκρηξη γύρω από το ζήτημα αυτό στα τέλη του 2022. Σε διεθνές επίπεδο, λάβαμε ενεργό μέρος στην Ad-Hoc Επιτροπή του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Τεχνητή Νοημοσύνη (CAHAI) συμμετέχοντας στα Policy Development & Legal Frameworks Working Groups αλλά και στην Επιτροπή Τεχνητής Νοημοσύνης (CAI) του Συμβουλίου της Ευρώπης που εκπόνησε την πρώτη διεθνή σύμβαση για την Τεχνητή Νοημοσύνη.

Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, καταθέσαμε υπόμνημα στη δημόσια διαβούλευση για την Λευκή Βίβλο για τη Τεχνητή Νοημοσύνη και συμμετείχαμε με προτάσεις και παρατηρήσεις στη δημόσια διαβούλευση για το AI Act ενώ από το 2019, είμαστε μέλος της Συμμαχίας περί Τεχνητής Νοημοσύνης (AI Alliance) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που δίνει την δυνατότητα σε φορείς από όλο τον κόσμο να αλληλοεπιδράσουν με την Ομάδα Εμπειρογνομόνων Υψηλού Επιπέδου περί της Τεχνητής Νοημοσύνης (High Level Experts Group on AI).

Συμμετέχουμε στον εθνικό διάλογο μέσω των τοποθετήσεών μας σε συνέδρια, διαλέξεις και έρευνες, αλλά και την συμβολή μας στην πρώτη εμπειρική ερευνητική προσέγγιση στρατηγικής προόρασης (strategic foresight) για τη χρήση της Παραγωγικής Τεχνητής Νοημοσύνη (Generative Artificial Intelligence - ΠΤΝ) στην Ελλάδα που υλοποιήθηκε το φθινόπωρο του 2023 από το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών και το Εθνικό Κέντρο Έρευνας Φυσικών Επιστημών «Δημόκριτος», με την δική σας υποστήριξη.

Ταυτόχρονα βλέπουμε και διαβάζουμε για Ευρωπαϊκές χώρες όπως η Ολλανδία και η Ισπανία που προχωρήσανε στην χάραξη μιας εθνικής στρατηγικής γύρω από το φλέγον ζήτημα της τεχνητής νοημοσύνης ενώ προετοιμάζονται για την υιοθέτηση της Πράξης που τίθεται σε ισχύ σήμερα.

Με αυτή την επιστολή θα θέλαμε να μάθουμε περισσότερα για τις προπαρασκευαστικές διεργασίες της Ελληνικής Κυβέρνησης προς την ενσωμάτωση της Πράξης στο εθνικό δίκαιο, αλλά και για το ποια θα είναι η εθνική στρατηγική της Ελλάδας μακροπρόθεσμα. Πιο συγκεκριμένα:

- Διαθέτει η χώρα μας εθνική στρατηγική για την τεχνητή νοημοσύνη; Εάν όχι, σκοπεύετε να υιοθετήσετε μια τέτοια στρατηγική και που θα στοχεύει;
- Ποια υπουργεία και ποιες επιτροπές (θα) είναι υπεύθυνα/ -ες για τη διακυβέρνηση της τεχνητής νοημοσύνης;
- Πότε θα είναι διαθέσιμα στο κοινό τα πρώτα πορίσματα της Συμβουλευτικής Επιτροπής υψηλού επιπέδου για την τεχνητή νοημοσύνη;
- Πως (θα) ενημερώνει η κυβέρνηση το κοινό όταν αυτό υπόκειται στη χρήση συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης που δημιουργούν προφίλ ή λαμβάνουν αποφάσεις για αυτό κατά την παροχή δημόσιων υπηρεσιών;
- Ποια εθνική αρχή θα οριστεί ως αρχή εποπτείας της αγοράς στην Ελλάδα και ποι αθα είναι τα ενιαία σημεία επαφής σύμφωνα με το άρθρο 70 της Πράξης για την τεχνητή νοημοσύνη;
- Γνωρίζοντας ότι το εθνικό μοντέλο διακυβέρνησης θα πρέπει να είναι έτοιμο το αργότερο μέχρι 02/08/2025 σύμφωνα με την Πράξη για την τεχνητή νοημοσύνη, ποια είναι τα άμεσα και μακροπρόθεσμα σχέδιά σας για την συμμόρφωση στις εν λόγω διατάξεις;

- Προβλέπετε την αναθεώρηση του νόμου 4961/2022 και ειδικά των άρθρων 3-14 για την χρήση της τεχνητής νοημοσύνης στον δημόσιο τομέα;
- Εφαρμόζετε κάποια πολιτική για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της τεχνητής νοημοσύνης στο περιβάλλον και στη βιωσιμότητα; Εάν όχι, βρίσκεται σε διαδικασία υιοθέτησης μιας τέτοιας πολιτικής;
- Υπάρχει νόμος ή πολιτική που να υπογραμμίζει μηχανισμούς παρακολούθησης, επανόρθωσης και αποκατάστασης ζημιών που προκαλούνται από συστήματα ΤΝ; Εάν ναι, ποιοι μηχανισμοί; Εάν όχι, υπάρχει τέτοιος νόμος ή πολιτική στη διαδικασία θέσπισης;
- Μπορεί (και πρέπει) η χώρα μας να καταστεί κόμβος καινοτομίας μέσα από την δημιουργία αυτοτελούς εθνικού ρυθμιστικού δοκιμαστηρίου του άρθρου 57 που θα προάγει τις ανθρωποκεντρικές αρχές κατά την δοκιμή των συστημάτων υψηλού ρίσκου?

Όπως χαρακτηριστικά ανέφεραν οι καθηγητές Josiah Ober και John Tasioulas στο white paper, "Lyceum Project: AI Ethics with Aristotle", *"χρειαζόμαστε εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης για να ενισχύσουμε την ικανότητά μας να συμμετέχουμε σε ουσιαστική και παραγωγική εργασία, όχι για να μας αντικαταστήσουν σε οικείες ανθρώπινες προσπάθειες που αποτελούν ζωτικές πηγές επιτευγμάτων, φιλίας και αυτοεκτίμησης"* (μετάφραση από αγγλικά).

Εν ολίγοις, όπως έχετε πει και εσείς, η τεχνολογία AI θα πρέπει να υπηρετεί τον άνθρωπο ως IA (Intelligent Assistant).

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για την απάντηση. Είμαστε στην διάθεσή σας για να συζητήσουμε αυτά και ακόμα περισσότερα ζητήματα είτε δια ζώσης είτε διαδικτυακά.

Με εκτίμηση,

Το ΔΣ της Homo Digitalis